ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ГАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 31. Чернівці, дня 30. липня (12. серпня) 1904. Рік VII.

Сильвестер Яричевський.

КОЗАКИ.

Мов куті зі стали — кремезні, сильнії,
мов буря на морі прудкі і грізнії —
буяли колись козаченьки,
не знали страху, не відали, що болї
свобідні як вітер, що свище у полї
не знали, що сльози гіренькі.

На конях — як вихри лїтали степами,
боролись з грізними рідні ворогами
за народню славу і долю,
здіймали окови з невольників-бранців,
карали неситих Татар-сїроманців,
ломили турецку неволю...

Буяли, гуляли... Не спало-ж і лихо,
прийшло у їх хату помалу — по тихо,
в сьвітлици козачій засїло:
козацкії дїти по сьвітї розбрились,
зелені степи чужиною сповнились,
жите свободи занїміло...

І тихо пливе вже Днїпро пишнотечний,
глядить на Вкраїну, на степ безконечний,
на чорні, високі могили —
й думає Словута: Колиб не козацтво,
Забрало-б Европу татарске хижацтво
Й тепер-би поганцї тут жили...

Боріте ся поборете!

(Допись).

Минули вибори.
Устала тревога.
Настане час лучший
Вповаєм на Бога.

Милули вибори. Напружене устало. Серце заспокоїло ся побідою; були бо сї вибори великою борбою правди і неправди чесноти і нечесноти. Але з сих виборів видно, що наш нарід не рак, що лїзе назад, ба недав ся навіть ракам і на підмову. Є бо на сїм сьвітї є такі люди, що не старають ся йти все вперед, але в зад. До сих людий зачисляють ся і ті, що підчас сих виборів старали ся наш нарід переговорити і переконати про те, що народні кандидати їх вороги. Та не втяли. Бо наш нарід вже прозрів. Вже може розпізнати сам, хто его воріг, а хто его приятель. Се дивна річ як то стало ся, що руский нарід вибрав (після балаканя наших ворогів) самих своїх ворогів на послів.

Та вже з сего самого видно, що се неправда. Були кандидатами вороги й приятелї; ворогів звичайно нїхто не любить і вороги з сеї причини перепали. І от показало ясне сонечко Боже, хто воріг, а хто приятель у руского люду, бо тут не вибирав один або два, але тут вибирали тисячі, а тисячі народу своїми заступниками — своїх приятелїв.

Кацапска „Народна Зрада“ плаче „гласом велієм“ за своїми обивателями. Та де-ж тілько кандидатів понаставляти та й одного не перепарти, та се встид і ганьба... Прочитавши кацапске „писаніє“ гадав би чоловік, що то таки справдї, там наведені причини спричинили ся якраз до того, що анї один їх кандидат не перейшов. Се дивна річ. Та де там дивна; она сьмішна. Коли против сердака перепала реверенда, та тут винен посол Василько, що Левицкого вибрано. (Так кажуть ка-

цани). Підпанки і лизуни кацапскі наводять всілякі бріхні та клевети, щоби тим, що ще добре не провиділи і то сьвітло, що го трохи виджуть, замастити. Ага пождіть! Вже ся вам урвало. Та бо не лише сей сардак кандидував, але й ще один.

Одного сардака вибрали сардаки послом потрійними голосами против реверенди, а другому не дали й половину тих голосів, що лянці. А чому то се так? Придивім ся близше й побачимо. Перший сардак вже був послом і стояв твердо в своїм посольстві за права свого народу і тому то вибрав єго нарід вашківского повіту ще раз на посла, бо він собі сего заслужив. А той другий сардак з Кіцманя, хотів зрадити свого брата сардака. Він хотів, щоби єго сардаки вибрали, а він потім буде тримати з дідичами, бо їм сего тепер найбільше треба як коли, бо то оно розходить ся о знесенє дідичівских обшарів. Та сю штуку спостерігли сардаки кіцманьского повіта ще завчасу і відсунули ся від свого кандидата в сардаку і вибрали собі свого давного вже їм добре знаного старого посла на ново.

Ба й з черновецкої резиденциї зачали ся посли наставляти. Але бодай трафили на добре місце в Вижници. Та то певно все посол Василько винен, що вибрано єго послом, а не ґаспадіна отца духовного Ґаніцкого. А Ник. Василько навіть не був підчас виборів у Вижници, тай єго вибрано послом, хотяй єго противник там тілом і душею „существував“. Той то посол Василько то великий воріг тої недовченої „русской“ партиї. Они-б аж гинули, щоби наш нарід був такий, як був до тепер, бо їм би добре при єго темноті робити, що хотять. Та нема! Тих людий, що старають ся день і ніч всіми своїми силами, щоби поліпшити долю руского народа, називають наші вороги всілякими безчесними словами; але се не дивно, бо они лише се знають, а чого бик навик, того ричить. Яких імен та глузд они уживають, то такими они самі, бо пословиця каже, що на злодію шапка горить.

Тай ті „Січи“ то сіль нашим ворогам в очах. Що коршмарі, а що й так звані „народолюбци“ їх ненавидять. Та як же можна їм ті товариства навидіти, коли, де є в селї товариство „Січ“ там випали правибори як найліпше. І знов „Січи“ здержують нарід від пяньства, а то величезна кривда коршмарам. „Січи“ просьвічають нарід, отворяють їм очи, наклоняють їх до доброго, а се тим, що подібні ракам не до смаку. „Січ“ учить наш нарід товариского житя, а се дуже важне для єго розвою, бо возьмім десять патичків, звяжім їх до купи, то ми не в стані їх переломити. А розвязавши, берім один по другім, то дуже легонько поломим всї. Так то ся має й з людми. Один чоловік не в стані побороти ся з ворогом. Але як

П. Куліш.

СІЧОВІ ГОСТІ.

Спомини старого діда про Гайдамаків.

(Дальше).

Заворушив ся увесь замок: самопали перечищають, кульбаки споряжають, уюки, пантратоші пакують. На завтра, скоро сьвіт, заграно в труби, рушили з замку. Піхоту і гармати везли підводами. Третього дня стали коло Ялтушків, там гайдамаки обсїклись у гаю. Ото стали лавами. Пан лементар приїхав, надививсь. — Ну, тепер віддихайте, та будьте готові на ніч. Треба добре пильнувати, а то вискочить із рук, як мило в воду.

Ото відпочивши, як настав вечір, пильнуємо ми. Кругом гаю поставлено мужиків кілька тисяч із ціпами, а декотрі і з рушницями, а за ними відступивши ступнів сто, чи і більш, стало войсько; те, що прийшло з самим лементарем, своїм чередом, а наше своїм чередом; а було всїх тисяч зо дві: і гусари, і панцерники і піхота, — чого там не було! І всї на ту жменю тих гольтїпак!

Сидимо, багатя скрізь розіклали, балакаємо де що з тиха, бо заказано було від старшини, щоб Боже борони якого ґвалту, а щоб добре чували. Я ще тодї був молодий, не знав ще, що то за гайдамаки, то дивно менї стало, що таке військо на них зібрано. От і питаю у одного старого гусарина, що вже йому уси росли, росли, та аж за уха закрутились;

стане ціле товариство до чола, то воріг навіть не приступить до нас. В наслідок таких товариств повалять ся місця народної деморалізациї, а на їх місце будуть повставати по селах школи, читальні і инші просьвітні доми.

Ще одну велику підпору має наш нарід тепер з учителів. Теперішні учителї є справдїшними учителями народу. Слава їм за се! Їх праця не пішла марно, а видала гарні плоди. Читаючи „Народну Зраду“ найдемо там майже на кождій сторінцї або слово „учителї“ або „Січ“. З сего видно який то великий воріг їм той „учитель“ і та „Січ“. А се як на диво ті оба їх вороги ще й сполучені між собою. А сей сполучений воріг се мусить бути для них страшний.

Давно пророкував нам наш незабутний український пророк Тарас: боріте ся! поборете, Вам Бог помагає! І оно вже так і стає ся. Кріпко стоять наші „козаки“ за свої права і поборюють ворогів. Боріть ся братя, що маєте сили, а ті, що ще єї не мають, най єї набирають по читальнях, райфайзенках, Січах і иньших просьвітних товариствах.

Микола Рибак.

Дописи.

Із Лужан.

Милі братя! Тїшмо ся, щом побідили кацапів. От непричком в Лужанах мали ми також пару хрунїв і кількох таких жидів, що хотїли вийти в правиборцї (вальмани), аби відтак при виборах йти з кирииками, але се їм не удало ся. Не повело ся се тому, бо наші люди вже самі пізнали дорогу цїну виборчого права тай провід мають добрий. Маємо порядного панотця о. Кавтеша, що є приятелем і порадником народа і нїколи не виступає против громади, а до кождого селяньского товариства прихильний, за що дай му Боже ще много лїт так научати нарід! Колиб кожде наше село ва Буковинї мало такого сьвященика, як Кавтеш, то інакше жилиб люди із своїми панотцями. Та ба ще далеко до того, як ще заваджають на сьвітї такі Валїґурскі і Драбики, що радіби збаламутити людий з доброго шляху; та се їм вже не вдає ся, бо нарід провидїв, що вони робять всьо на здраду селяньского стану. Тай начальником громади маємо порядного чоловіка в особі Ст. Орелецкого. Він також старає ся жити з людьми в згодї, сприяє товариствам а й сам належить до каси і читальнї, не так як иньші двірники, що хотять показати свою силу і „мудрість“ через пакости, які роблять читальникам а особенно молодим „Січо-

---

— Що оце, дядьку кажу, — за диво таке сї гайдамаки, що ось на них усї корогви стягли ся?

— Еге, каже, — а ти, хлопку, ще не знаєш, що то за звіряки? Колиб у кождого з нас було по десять рук, то ще на їх мало, бо ті ґалґани обороняють ся мов скажені. Знають, що вже їм помилуваня не буде, то кидають ся на людий, як іроди, і часом пробють ся крізь цїлий полк; не то втїчуть самі, тай здобич умчать. Ось завтра побачиш, які вони повбирані. Се в нас так спорядились, бо з Січи і поприходили в одних лойових сорочках та в телячих шараварах.

— А який же, кажу, ватажко тепер їми доводить?

Каже: Іван Чуприна. Пятнайцять разів уже виходить він на здобич, разів скільки пробивавсь крізь наших жовнїрів, та вже тепер здаєть ся, дамо ми йому перцю.

І так й минула ніч. Стало на зорю займатись: Колиж по той бік лїсу, де стояла піхота, самопали гук! гук! перше з рідка, а далї раз по раз. А тут із гармати гу! — пішла гукотня по лїсу. Дерево тріщить та паде. Крик, гам! Гармати ревуть а луна по ранній росї так і розлягаєть ся. Наші зараз на коний, а селяни, злякавшись, на втїкача. А ми тільки що рушили їх переймати, аж тут із лїсу душ сорок гайдамак, всї в кармазинї та в блаватасах, такі гетьмани вискочили, що аж очима на їх не зглянеш: і коний за со-

викам“. У нас того нема. Наш двірник і при правиборах дбав, аби вийшли чесні виборці. І зробив се помимо того, що єго підюджували до зради ріжні кацапскі хрунї, ріжні запроданцї мужицкого сардака але він не дав ся їм намовити, за що варта двірникувати ще много літ. Ще згадаємо тут за тих чесних Жидів, що станули враз із народом. Ось їх імена Герер, Ґотесман, др. Гутшнекер, і Мотель Шарф. Оттак то славно покінчили ся через нашу єдність і дбайливість панів учителїв наші правибори, що за ними пішли всї села буковиньскі, де люди позбирали таких виборцїв, що перебороли панів, кацапів, хрунїв і ворожих народови попів. І так то показало ся перед цїлим сьвітом, як сильне руске мужицтво, як оно подасть собі руки і як іде разом одною лавою, не даючись на намову огидним киринникам. Дай Боже, абим поступали так і на далї, а певно стане нам красше жити.

М.

Із вижницкого повіту.

Твердий панотчик Тофан, кинув ся на тиждень перед виборами із своїми приятелями: Боґданом, Артимовичем recte Циганчуком і Козаком в пекольну аґітацию проти п. Николая Василька. Сей „посрамлений“ комітет бігав від села до села по виборцях, а днем перед виборами ловив без всякого встиду людий на дорозї і старав ся їх переконати, що як виберуть о. Ганїцкого на посла, лис не буде їсти курий і вільно буде ловити рибу...

В день виборів бігав Тофан по вижницкім ринку поміж виборцї-Гуцули, зібрав їх кількох і зачав „проповідувати“: „Як виберете собі Василька, то абисте знали, що будете платити більші податки на підвисшенє платнї учителїв“.

На се відповів єму начальник з Розтік, Матїас: „Нам сего треба, аби пани учителї могли лїпше учити дїтий наших. Як-би я був сегодня учений, то би не дав ся водити вам за ніс. А зрештою вам засї від мене, ви до книжки у церкві а не до виборів! Як ви такі мудрі, чому вас громада ваша не вибрала за виборця?“

Слухачі виборцї потакнули, а Тофан опустив серед загального сьміху своє проповідне місце мов скупаний в студеній водї. В салї виборчій стояв підчас голосованя Тофан під грубою, а Боґдан біля нього. Що все впаде голос на Василька, то Боґдан сїпне Тофана за реверенду, а сей здрігне ся мов вдарений еликтричною струєю. Так телеґрафували они, числячи голоси Василька доста довго; бо аж десь около 60-го голосу о. Зеленчука, котрий перший голосував на бідолашного Ґанїцкого, — стрепенули ся „неба-раки“ і стали втїшно гладити бороди, не числячи, що

бою навючених із дванайцятеро ведуть. Вискочили, та як ударять із разу на чотири корогви волоські, що стояли з переду, так їх і розідрали на двоє. І он, як бачиш часом, лискавка з грому впаде на дуба або на густу та стару сосну, та як розчахне її з гори до низу, то одно гиля на сей бік, а друге на той бік важко впаде і затріщить: оттак ті гайдамаки розвалили велику купу Волохів, а самі, як весною огонь по сухих очеретах, так і понеслись по полю, аж поле закрасили. А Волохи, як сунулись на компутових, а тут ще й селяни побігли, куди хто втрапив, то все так змішалось, як каша, що вже чорт би й знайшов свою лаву; вертить ся кругом, як коза у череді, тай годї! Опісля вже декотрі опамятались і побігли за ними та в пустий слїд — хоч тупицею. Гайдамаки вже за селом, а село за ними до неба палає...

А тим, що були на другім кінци лїсу, випала иньша доля. Ще, кажуть, із вечера ватажко Іван Чуприна, грїючись коло багатя, постеріг, що вся нужда з сорочки зібралась йому до коміра, тай каже: — От тепер же, панове, буде нам лихо з вражими Ляхами: бачите, як уся нужда зібралась минї до коміра! То вже гайдамаки, почувши сеє, повісили носи і записали собі: пропало. Тількиж Запорожець не так пропадає, як простий чоловік. У них вовча натура: уміє добре шарпати, уміє і вмерти, не скиглячи дармо.

більшість голосів давно впала на п. Василька.

Найкрасше пописав ся Іван Маковійчук виборець із Серґіїв. Сей кандидат на двірника хотів на двох весїлях гуляти. Він дав слово п. Василькови, а опісля дав друге слово Ґанїцкому, що буде голосувати на него. Однак но него вплинула єдність і одушевлене прихильників Василькових. Як приступив до голосованя сказав: „Віншую пана Василька знов на шість рік. Куди люди йдуть, туди й я. Я хоть не учений, але не дам з себе висьмівати ся.“

В сали вибух сьміх і кличі „славно“, а пастир сеї овечки о. Яворовский, лиш поблїд, глянув на Боґдана й Тофана і „Порозуміша ся“.

Михайло Дашкевич.

Із Лашківки.

Вибори до буковиньского сойму вже проминули, але не завадить ще згадати, яких то способів уживав кацапско дїдичівский кандидат кіцманьского повіту, щоби преперти свій мандат, хоч все показало ся безуспішним. Він був певний, що попри Кіцмань і Ошихлїби стане і Лашківка по єго сторонї, де мав вірного свого ісповідника Ґеорґія Микитюка. Тому при помочи Микетюка старав ся заздалегідь зміцнити свій вплив в Лашківцї. Найперше заснували у нас кацапскі киринники свого царославну читальню 21. мая с. р. В члени вписало ся аж 15 ісповідників великого ъ, до котрих прилучив ся і панотець Дашкевич тай і щиро їх підпирав. Лашківскі люди постановили унеможливити ширенє кирині сею читальнею і зійшли ся більше як в подвійнім числї на збори, щоби записати ся в члени, але юрба кацапских крикунів спроваджена з Кіцманя зачала їх витручувати, і ті по довгих суперечках для сьвятого спокою розійшли ся. Бажан приїзджав перед правиборами в Петрівку кілька разів у Лашківку не з порожним возом, а заушники єго покріплені на тїлї пивом, ковбасами, солониною, а на души „високопарними“ бесїдами зачали найперше нагінку на „Січ“ відтак старали ся загорнути в свої руки Касу, нападали людий на улици і визивали їх не дуже мудрими тай гарними словами, тому що они стояли по сторонї п. Пігуляка. В день перед виборами облягли були дім виборця Івана Фочука, що тримав ся сильно як мур, за що єму честь і слава, і не хотїли пустити єго до голосованя, доперва підступом удало ся єму висвободити ся з рук непрошених опікунів.

Числячи на несьвідомість людей, аґітували кацапи всїлякими бріхнями примі ром такими, що як Пігуляк буде вибраний ще третий раз послом, то зістане на завсїгди послом і буде мінїстром, постарає

Отаман і каже: — Роздїлїмо ся же панове, на три батови, то комунебудь і поможе Господь вискочити з западнї, а в купі — всї пропадемо. Чекайте, каже, мого гасла з пістоля. А як почуєте гасло, зараз два рази з янчарок на Ляхів грюкнїть, тай з Богом на пролом!...

От, як стало займатись на зорю, він і полїз рачки на край лїса, щоб подивитись, що Ляхи роблять. А за ним порачкувало з десяток молодцїв. І зачепив ся один, лїзучи, рушницею за гілячку. Рушниця бех! а на фалшиве гасло по лїсу торох! трах! — пішла гуркотня. Піхота наша зараз до лїсу, та з самопалів і затопила. Чуприна лїг, кажуть, од первої кулї, а гайдамаки ще не встигли впасти на коний і потрапить до ладу, а тут іще й ватажка не має. Збились вони зовсїм з пантелику. Отже жваво небораки боронились; убили підполковника ляцького, скількось офіцерів і з сотню Татар. Тай їм же добре було; раз же, що грюкова кругом, а тут із гармат що ревнуть, то дерево по полам, або і усе в скіпки розскочить ся і пада на них. Жарко було дуже сїромахам. Вибито їх мало не всїх, а решту поранених і постріляних забрано у полон. Найшли самого Чуприну мертвого. Здоровий та широкоплечий такий! Лежить вивернувшись як бик, що довго рикав під різницькою довбнею та завдавав усїм страху, а далї-таки, хоч який дужий, упав сердешний і землю глибоко вдавив, лежить як гора, і на мертвого ще страшно дивитись. Отак же і той Чупри-

ся, що від нового року будуть учителї носити шаблї тай шапки з рожами, тому то і учителї за ним аґітують. Говорено такі небилицї, що п. Пігуляк дістав від унїяцкого епископа зі Львова гроші за котрі має завести унїю на Буковинї, що від Пігуляка маємо таке добро, що вже від вікон платимо податок! Скоро в Шипинцях відбули ся правибори, розносили бажанюки по Лашківцї, що Пігулякова сторона поборола лиш більшостию двох голосів,

Вони знов обіцювали, що як Бажан зістане послом, то зменьшить число шкіл, бо в школах виховують ся унїяти, дївчата не будуть ходити до школи, бо їм сего не треба, а учителї дістануть меньшу платню. Але не богато людий він сим звабив, бо наші порозуміли вже, ще значить школа. — В Лашківцї при правиборах мали кацапи 27 голосів а наші 81. Панотець Велигорский з Вителївки був то щирий помічник Бажана, бо ще 21. липня був у двох наших виборцїв. Бідачиско сей панотець вештав ся по селах, а не міг навіть в своїм селї упорати ся, покидаючи підчас виборів Вителївку. — В заїлости своїй думали кацапскі киринники тим способом змусити виборцїв на свій бік, що в Кіцмани незнакомі індівідуа нападали і били людий в торгові дни; і так було побитих з Лашківки двох, з Валяви двох а з Іванківцїв один правиборець. Один з виновників сего покараний вже судом. — Наші виборцї з'їхали ся до Кіцманя вже 21-го липня вечером і таким чином забезпечили ся від нападів. *Читальник.*

на, великий та страшний, лежав у пишних кармазинах рядом із старим дубом, що звалено гарматою; а оруже при йому, і на конї збруя така, що несчисленні гроші коштує: срібло та золото, а робота, роботаж така, що аж очи бере! На обох руках у його дорогих перстенїв, по кишенях золотих дзиґарків скільки, а гроший, то і злїчити не можна. Тай на всїх гайдамаках, і коло самих і коло коний, знайдено срібла, золота і всяких дорогих суконь на великі тисячі. Усе те подїлили між себе жовнїри і лейстрові козаки. Доставсь і менї ріг із порохом у срібній оправі, та ладівниця під срібною бляхою. Та все те, як прийшло, так і пішло; пропало в Уманьску руїну.

Всячина.

Огонь в Старій-Жучцї. В ночи окого 11. год. з недїлї на понедїлок то значить з 7. на 8. с. м. вибух огонь в домі крамара Рібена в Старій-Жучцї. Яким способом се нещасте скоїло ся ще доси не дослїджено, однак здає ся що з неуважности. До ратунку приїхала сторож огнева з цукроварнї в Старій-Жучцї, однак їх перші успіхи були дуже слабі, бо їх сикавка довший час не функціонувала. Велике щасте, що сурмач приготовляючого ся товариства пожарного й ґімнастичного „Січ" в Старій-Жучцї дав знак, на що збігли ся члени сего, хотай ще не основоного, товариства, бо вони до пізної години мали наради й ґімнастичні вправи на толоцї. Заразом взяв кождий з них коновку або цебер і задержали огонь на місци. Одна частина прибувших членів вилїзла на дах поблизької крамницї й уратували єї цїлковито. Велика се честь нашому хотяй ще не вишколеному товариству, о котрого отворенє дають собі великої працї парубки Сахарій Білїньский, Пентелей Клим Семенів, господар Тодир Попівчук і. т. и. Щасть Вам дорогі братя, працюйте а нїчого не вчинять Вам Ваші завзяті вороги. *Очевидець.*

Страйки в Австриї. Статистичний уряд у Відни обчислив, що минулого року було в Австриї 272 страйків. Обняли они 208 великих підприємств, а 781 малих. Страйкувало 63.711 робітників. На 100 страйків припадає на Чехи 29, на долїшну Австрію 28, Моравію 11 решта на иньші краї. Більша часть страйків тревала короткий час. На 100 страйків було 52 таких, що тревали від 1 до 6 днїв, 15 від 6 до 10, 17 від 10 до 30 днїв. Побідили робітники в 26 страйках, в 122 лише по части, а з 94 страйків не мали жадного хісна.

Москаль Н. Данченко пише про Японців таке: При страшно тяжких услівях приходить ся воювати російскому воякови і офіцирови! На кождім кроці він переконує ся, що противник підготовлений ліпше і оружє у него совершеннійше. Артилерия у них взірцева і ділає після загального пляну, батерия сполучена з батериєю, а всї разом телеґрафом з головною командою. Хвиля і напрям бою зміняє ся і нїчого на ослїп, в суміш, навманя. Як не хороше наше оружє, але японьске ще ліпше. Ми добре стріляємо на 2700 кроків, Японцї знаменито беруть на 3000! А при атаках ті триста кроків — яка поміч! У нас мало гірскої артилериї, они до всякого бою видвиґають єї масами і притім так єї прикривають, що і не знаєш, де она, звідки стріляє. Дивиш ся крізь ліпші біноклї, долина, горбки, яруги, нїчого нема. Аж тут нї звідтам нї звідси — „бах-бах“ і заговорили їх пушки. Звідки взялись? Де подїлись?... Кавалерия, про котру ми перед війною говорили, що єї мало, так і та лиха, шниряє по всїх усюдах, заглядає в закутки, про котрі ми понятя не маємо... Що особливо одушевляє японьского вояка, то загальна звязь всякого зі всїми і всїх з кождим. Там і одвічальність така-же. Кождий відповідає перед всїми і всї перед кождим. І бють ся і воєнну тревогу відчувають так само. Старцї екс-мінїстри вступили рядовими до війска. Для них се питанє житя і смерти і они до него відносять ся іменно так. Кождий Японець зверху до долу чує загальну звязь... Одушевленє таке, що люди ріжуть собі горла і животи, а не піддають ся. Лише неписьменних людий у них переконаєш, що Росияни беруть їх, щоби відсилати до Петербурга і там замучити, що в тій цїли они і ранених їх лїчать старанно... Та неписьменних і дурних у них мало і то з далеких островів. Прочі уважають полон соромом, а смерть — славою. Лише що прийшла вість, що два свояки мікада ранені. Старець Ямаґата — свояк ґенерала і сам занимав висше становище в рідинї — вступив в ряди армії як простий вояк. А як там бережуть кождого робітника або боєву руку! Дають відпочивати, не затуманюють людий непотрібними маневрами, конї шанують...

Памятні посухи. З огляду на сегорічну посуху часописи пригадують памятні посухи, з давних лїт. Старі історії памятають три роки подібні до теперішного, т. є. рік 1000, 1473 і 1540. Про перший знаємо не богато подробиць, відомо хиба тілько, що в наслїдок страшного горяча висихали тодї жерела і ріки. Про рік 1473, звісно, що від марця до вересня не впала в середній Европі анї капля дощу, а посуха була така велика, що Дунай на Угорщинї мож було перейти в брід. В жовтни зацвили дерева другий раз, а в половинї падолиста в Швайцариї та полудневій Нїмеччинї другий раз збирали черешнї. В р. 1540 розпочато жнива в Льотаринґії вже 10. червня, а в липни був уже виноград зовсїм дозрілий; в жовтни рожі ще раз зацвили. В Медіолянї через пять місяцїв дощ не падав зовсїм. Сї три роки належать до найзамітнїйших, крім них панували суші в поодиноких краях ще в передхристияньских часах, як пр. в Італії в р. 399, 392 і 226. З доби християньскої памятна осьмимісячна посуха з р. 1761 в Чехах. Тодї висхли всї жерела. В р. 1137 з причини посухи погоріло дуже богато міст пр. Моґунция, Штрасбурґ і и. В р. 1232 мало бути так горячо, що яйця варено в піску, а в р. 1304 такі ріки як Секвану, Льоару і Рен мож було безпечно переходити в брід. Під Рідесгейм, в Нїмеччинї є на днї Рену камінь, що в дуже сухих роках, коли води опадуть, показує ся на поверхню. Той камінь заступає дуже добре всякі хронїки бо коли він покаже ся, збігає ся цїле місто і вирізує на нїм дату року і місяця, а торжество се таке велике, що на березї розпалює ся з тої нагоди вогонь, при котрім міщани печуть вола. Дотепер ще не донесено, чи той камінь показав ся з під вод Рену.

Всїх бесїд на сьвітї є до 1000, з чого на Европу припадає 53 бесїди. Найбільше народа на сьвітї говорить хінською мовою, бо аж 380 мілїонів, відтак анґлїйскою 95 міл., нїмецкою 68 міл., російскою 56 міл., далї по черзї йде між иншими

мова француска (50 міл.), японьска, іспаньска, італїйска, україньско-руска (30 міл.), турецка, портуґальска, румуньска. ческа (8 і пів міл.), сербска, шведска, грецка, болгарска, даньска (2 і пів міл.), словіньска і богато бесїд инших, дрібних племен.

Дикі звірята. В роцї 1903 убито в Індиях 199 тигрів, котрі пожерли 190 людей. Найбільше небезпечні були 4 тигри, але тих не забито доси, мимо того, що ряд жертвував 100 дол. нагороди за кождого. В однім окрузї пожер один тигр 48 людей. В середних Індиях заїли пантери 180 людий, а вовки 50 людий. Льви суть меньше небезпечні.

Лїнч. Товпа народу не довго надумовала ся, як має покарати Ніґра, що вдер ся до спальнї п. Джанстон, жени поважаного горожанина міста Гавстон, Місс. П. Джанстон спала з дїтьми в своїм покою. Мужь єї десь був поїхав. Нагло почула шмер коло вікна і побачила перед собою Неґра. Хотїла кричати, але Неґр загрозив їй смертию. Відважна жінка не втратила однак притомности і в мить вхопила за револьвер, котрий був укритий під подушкою. Неґр коли се побачив, утїк, а на крик жінки збігли ся сусїди і по довгім шуканю знайшли Неґра. Без намислу товпа народа вхопила Неґра і, як пише Ам. „Свобода“, повісила його на желїзничім мостї.

Борба товариств корабельних, з котрої скористало тисячї еміґрантів, має ся вже закінчити. Як звістно, корабельне товариство Кунард, щоби зробити конкуренцию нїмецким товариствам перевозовим, опустило значно цїну їзди через море для низшої верстви еміґрантів, котрі їдуть третою клясою, під покладом. Борба тота є предметом нарад директорів ріжних товариств корабельних і як видко з ходу нарад, всї они суть готові до згоди. Так отже цїна переїзду через море в короткім часї знов піднесе ся до давної висоти.

До продажи

25 ДЗЄРЖОНІВ

Хто хоче купити, най зголосить ся під адресою: **Іля Меленка,** в Рогізнї (Буковина).

Мед. Др. Ґольдфельд

вернув з подорожи і ординує як перше так і до тепер в Чернівцях при ул. Почтовій ч. 2.

Він розслїджує недуги машиною яку видумав професор Рентґен. За помочию тої машини бачить ся у нутрі чоловіка, як далеко недуга вкорінила ся, тому й лекше єї вилїчити.

Важне для Райфайзеньских Кас.

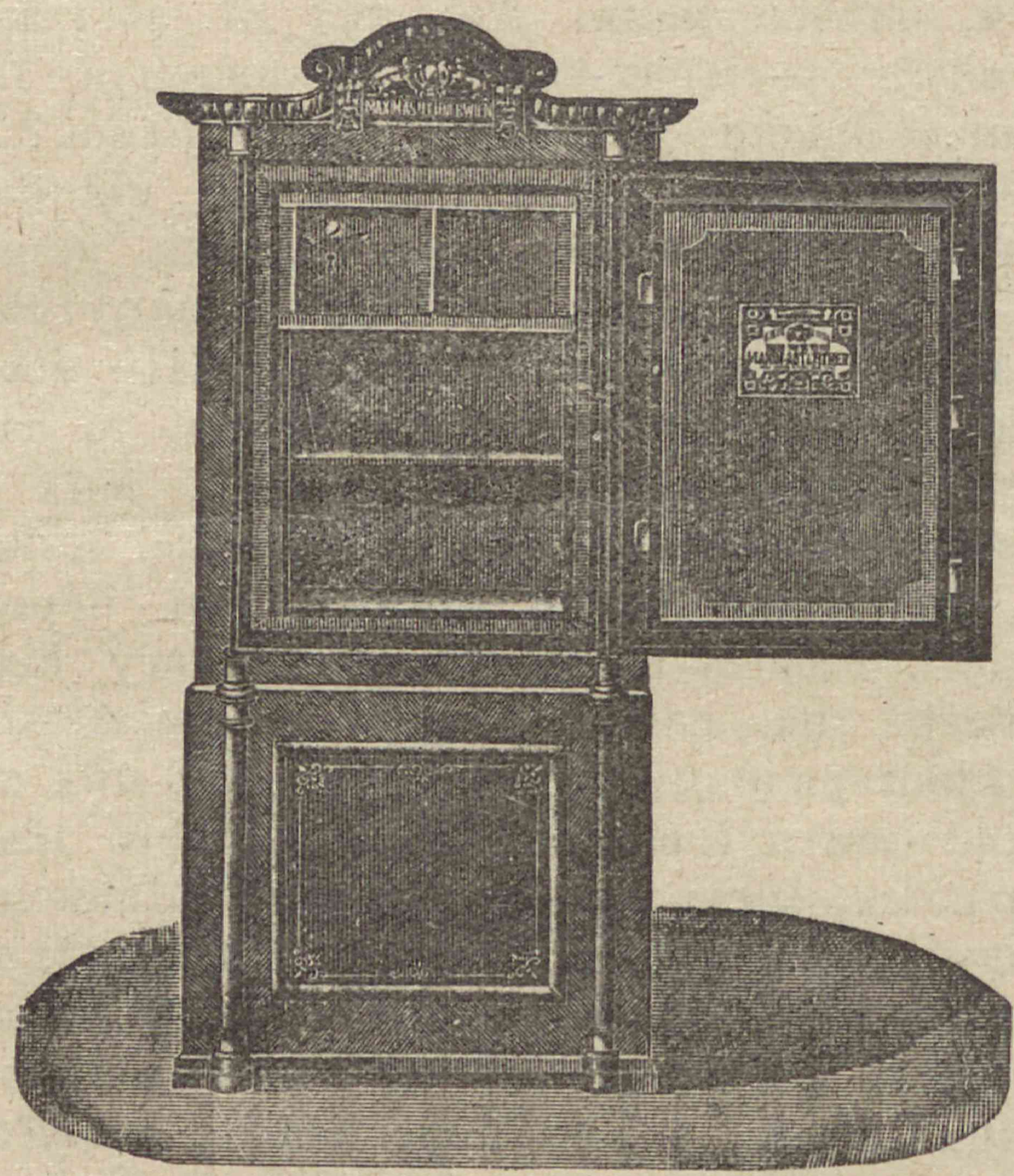

Огнетревала Каса Nr. 3,

коштує у мене дешевше як всюди. Маю також на складї

сїчкарнї і машини до шитя,

а всьо з найлучших фабрик. — За доброту ручу.

З поважанем

Василь Данилевич

машинїст в бровари Штайнера. ул. Желїзнича (Bahnhofstrasse) ч. 21, Чернівцї.

Видане Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка.